

Από την Κλασσική Αθήνα στη Νεοελληνική γλώσσα με το Mathesis

Ο νέος κύκλος μαθημάτων του Mathesis φιλοδοξεί να θέσει ερωτήματα πάνω σε δύο θέματα που συχνά θεωρούνται αυτονόητα: τον χρόνο και την γλώσσα. Εξετάζοντας την «τέταρτη διάσταση» από μια φιλοσοφική σκοπιά, θα εξερευνήσουμε την διαφορετική οπτική των προγόνων μας για την έννοια του χρόνου. Παράλληλα, θα προσεγγίσουμε τη Νεοελληνική μέσα από μία πιο πρακτική κατεύθυνση, με σκοπό να στοχασθούμε πάνω στον τρόπο με τον οποίο μιλάμε και γράφουμε.

Με συνοδό την αμφισβήτηση και την κριτική σκέψη, τα νέα μαθήματα του Mathesis συνεχίζουν την προσφορά ελεύθερης, ποιοτικής εκπαίδευσης σε κάθε ανήσυχο πολίτη.

Ο χρόνος στην Κλασσική Αθήνα

Διδάσκων: Βασίλης Κάλφας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Στο μάθημα αυτό θα παρακολουθήσουμε την παράλληλη ανάπτυξη της κοσμολογικής, φιλοσοφικής και ποιητικής σύλληψης του χρόνου κατά τον 5ο και τον 4ο αιώνα π.Χ.

Η έννοια του χρόνου εισάγεται σχετικά αργά στην αρχαία φιλοσοφική σκέψη. Δεν απασχολεί τους Προσωκρατικούς, τους Σοφιστές και τον Σωκράτη, ο Πλάτων της αφιερώνει ένα σύντομο κείμενο στον Τίμαιο, και μόνο με τον Αριστοτέλη αποκτά κεντρική σημασία στη φυσική φιλοσοφία. Αλλά και η πολιτική και θρησκευτική ζωή στην κλασσική Αθήνα εξελίσσεται χωρίς άμεση αναφορά σε ένα ορθολογικό ημερολόγιο, που θα καθόριζε με σχετική ακρίβεια τα μέτρα των ωρών, των μηνών και των εποχών. Ακόμη και η ιστορία αναπτύσσεται την ίδια εποχή ως επιστημονικός κλάδος χωρίς τα μέτρα του χρόνου. Από την άλλη η υποκειμενική βίωση του χρόνου, δηλαδή ο χρόνος της ζωής του ατόμου, η θνητότητα, η ατομική μοίρα και η τύχη, βρίσκονται στο επίκεντρο της ποίησης του 5ου αιώνα π.Χ., ειδικά της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας. Ο χρόνος λοιπόν προσφέρει μια ευκαιρία να εξετάσουμε στην αλληλεπίδρασή τους πλευρές της ζωής και της σκέψης στην κλασσική Ελλάδα, τις οποίες κατά κανόνα δεν συνδέουμε.

Πρακτικά ζητήματα της Νεοελληνικής

Διδάσκων: Θεοδόσης Τάσιος, ΕΜΠ

Οι διαλέξεις ξεκινάν με μια ανάλυση του γλωσσικού ενεργήματος, προκειμένου να φανεί ο βαθύς υπαρξιακός χαρακτήρας του, εκτός απ' την εργαλειακή του λειτουργία. Κατόπιν, ασχολούμαστε με μερικά πρακτικά γλωσσικά θέματα και με τον Επιτονισμό, πριν να θίξουμε ορισμένα κοινωνιολογικά ζητήματα που σχετίζονται με τη γλώσσα. Ύστερα συζητούνται γλωσσικά αντικείμενα αρχαίας και βυζαντινής περιόδου. Μεγάλη σημασία δίνεται κατόπιν στο εθνικό πρόβλημα της σύγχρονης ορολογίας για την επιστήμη και την καθημερινότητα. Εξ άλλου, στις διαλέξεις αυτές αναλύεται η φύση των γλωσσικών Κανονιστικών Κειμένων (της Γραμματικής δηλαδή), και υπογραμμίζεται η ανεπάρκεια μιας σχολικής Γραμματικής να καλύψει τις ανάγκες του ευρύτερου Νεοελληνικού λόγου. Ειδικότερα, θ' ασχοληθούμε και με την εμφανώς αδόκιμη μορφή του μονοτονικού που έχει επιβληθεί προ τεσσαρακονταετίας. Το μάθημα τελειώνει με σχόλια σε διάφορους συρμούς προχειρογλωσσίας κατα τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Σε επανάληψη προσφέρονται επίσης τα μαθήματα **Η επανάσταση του 1821: Ένα δύσκολο εγχείρημα μιας περίπλοκης κοινωνίας** (Μαρία Ευθυμίου, Πανεπιστήμιο Αθηνών), **Εισαγωγή στην ανάπτυξη ιστοσελίδων με HTML5, CSS3, Javascript** (Νίκος Αβούρης, Πανεπιστήμιο Πατρών), **Εισαγωγή στη Σχετικότητα και την Κοσμολογία** (Θεόδωρος Τομαράς, Πανεπιστήμιο Κρήτης) **και Πιθανότητες 1** (Μιχάλης Κολουντζάκης, Πανεπιστήμιο Κρήτης).

Τα μαθήματα ξεκινούν **τη Δευτέρα 14 Δεκεμβρίου 2020** και οι εγγραφές έχουν ήδη αρχίσει στο mathesis.cup.gr

Info: mathesis@cup.gr / 2810-391048